

Názory a dokumenty

Ponovembrové Slovensko vo vzťahu k životnému prostrediu a trvalo udržateľnému životu III. Zostavil Mikuláš Huba. Bratislava. EuroUni Press, Spoločnosť pre trvalo udržateľný život, 1995.

Po dvojdielnom zborníku Ponovembrové Slovensko, vydanom r. 1994, ktorý vychádzal z bohatej činnosti a skúseností najmä bratislavských ochranárov pred novembrom 1989, vyšiel ďalší, tretí diel, ktorý sa zaoberá vývinom po ňom.

Zhruba prvá štvrtina tohto zborníka sa venuje svetovej konferencii o životnom prostredí a rozvoji v Riu de Janeiro r. 1992. Za deklaráciou z konferencie sa Mikuláš Huba v príspevku *Sever, Juh a my v Riu* zamýšľa nad tým, či toto stretnutie prinieslo nového ducha, alebo bolo premárnou príležitosťou. Konštatuje, že egoistické záujmy dominujú nad záujmami celku. Uvedomuje si zároveň premárnú šancu, ktorú nám v oblasti životného prostredia po novembri 1989 prisudzovali v zahraničí. Rio vidí ako globálne zrkadlo, nastavené žabomyším sporom a umelo vyvolaným problémom. Erasm Kohák v príspevku *Velvet a ekologie v Riu* konštatuje, že nová orientácia civilizácie od ničím neobmedzenej expanzie k starostlivosti o prírodu a preklopenie priepasti medzi nadspotrebou a biedou sa stali podmienkami a predpokladmi prežitia. Zdá sa, že sme "zamatové" ideály odmietli a snažíme sa dohoniť svet v zmysle starých receptov spred šesťdesiatich či štyridsiatich rokov, uvažuje E. Kohák.

V príspevku pod názvom *Svět po Riu, závěry a perspektivy* Josef Vavroušek konštatuje, že ešte nikdy v histórii nehladovalo toľko ľudí ako dnes, narušené sú a zanikajú mnohé špecifické kultúry, zároveň s rapidným šírením kultúry "euroa-merickej", trhová ekonomika vedie k neobmedzenému stupňovaniu materiálnej spotreby. Konferencia v Riu nevyriešila základný problém transformácie hodnôt. Od toho istého autora je aj príspevok o rizi-

kách štandardných riešení v závere zborníka.

Mikuláš Huba sa vo dvoch príspevkoch zaoberá problematikou uplatnenia deklarácie z Ria, ako aj úlohou mimovládnych organizácií na Slovensku.

Ďalšia časť zborníka sa venuje otázkam trvalo udržateľného života, obsahuje časové a priestorové porovnania. Príspevky Ludvíka Vaculíka a Petra Kužvarta približujú diskusiu o priemete problematiky životného prostredia do ústavy. Nasledujú príspevky o cudzorodých látkach v potravinách, zdravotnom stave obyvateľov Slovenska, grafy a mapky, obsahujúce porovnávajúce prehľady demograficko-zdravotníckeho charakteru.

Dva príspevky Juraja Mesíka sa zaoberajú zdravotnými otázkami po páde komunizmu a hodnotovým systémom; otázkam hodnôt sú venované aj ďalšie strany zborníka. V príspevku *Tradíciu*

k budúcnosti Teodor Münz na jednej strane uznáva prednosť zásady "byť" pred zásadou "mať", na druhej strane vidí príčinu problémov sveta v raste počtu obyvateľstva.

Prínosom k poznaniu problematiky novej výstavby na slovenskom vidieku je príspevok Juraja Podobu, ktorý ju skúma cez rozbor hodnotových orientácií obyvateľstva. Je tu viacero materiálov z prieskumov verejnej mienky. Na príspevok Sone Kovačevičovej o multikultúrnosti Slovenska v prvom zväzku nadväzujú v tejto publikácii ďalšie príspevky. Marián Huba sa zamýšľa nad pomníkmi a otázkou národnej identity. Posledný príspevok Petra Boukala a Pavla Nováčka sa zaoberá alternatívnymi scenármi možného vývinu sveta.

Okrem deklarácie, spomínanej na začiatku, zborník obsahuje aj ďalšie dokumenty.

Igor Thurzo

